

РЕШЕНИЕ

№ 331

гр. Пловдив, 02.10.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД – ПЛОВДИВ, 2-РИ ГРАЖДАНСКИ СЪСТАВ, в публично заседание на осми септември през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Станислав П. Георгиев

Членове: Надежда Л. Махмудиева
Христо В. Симитчиев

при участието на секретаря Анна Д. Стоянова
като разгледа докладваното от Надежда Л. Махмудиева Въззивно търговско дело № 20235001000384 по описа за 2023 година

Производството е по реда на чл.258 и сл. от ГПК, образувано по Въззивна жалба вх. №4907/18.04.2023 г., подадена от „З.“ АД, чрез адв. Н. Л., против Решение №93/13.03.2023 г. по търг.д.№145/2022 г. на ОС – С.З., с което жалбоподателят е бил осъден на основание чл.432, ал.1 от КЗ, да заплати на ищцата Д. М. С. сумата от 50 000 лв., представляваща застрахователно обезщетение за неимуществени вреди – болки и страдания от травматични увреждания – счупване на дясна раменна кост, навяхване на дясна гривнена става, навяхване на лява гривнена става, навяхване на лява плезенна става и травма на лява колянна става, стрес и негативни изживявания, претърпени от ищцата като пешеходец в пряка причинна връзка с ПТП на 08.06.2021 г., което съдът е приел, че е причинено по вина на К.З.Б., като водач на застрахован при ответника лек автомобил „А.“ с рег.№***, като жалбоподателят е осъден да заплати на ищцата и законната лихва върху главницата от 50 000 лв. за периода от 01.07.2021 г. до окончателното плащане, както и адвокатско възнаграждение на процесуалния представител на ищцата по реда на чл.38, ал.2 от ЗАдв., и в полза на бюджета на съда държавна такса и разноски за експертизи. Решението се обжалва изцяло, с оплаквания за незаконосъобразност, неправилност и необоснованост. Съдът не обсъдил в цялост събраните доказателства, и ги тълкувал превратно при определяне на механизма на настъпване на произшествието. Макар да се позовал на САТЕ и на останалите доказателства относно механизма на ПТП, не анализирал действията на пешеходката и значението им за настъпилите вредоносни последици, и неправилно е приел липса на принос на пострадалата в нарушение на чл.51, ал.2 от ЗЗД. Поддържа се, че от събраните доказателства се

установява по несъмнен начин, че пешеходката е пресичала на необозначено място. Влезният в сила акт, с който се установява вината на водача за настъпване на процесното ПТП, който обвързва съда на осн. чл.300 от ГПК, не изключва възможността за установяване на принос на пострадалия, какъвто е налице в процесния случай, като същият следва да се определи в размер на 50%. Размерът на справедливото обезщетение се намира за необосновано завишен, като съдът не е взел предвид установеното по делото предходно счупване на глезена на ищцата 6-7 месеца преди настъпване на процесното ПТП, в резултат на което и преди настъпване на произшествието тя е имала болезнени усещания и затруднения в походката. Също така са установени дегенеративни заболявания отпреди процесното ПТП, обуславящи болезнените усещания, поради което не се установява по несъмнен начин причинната връзка между последващото затруднение в походката и търпените от ищцата болки и страдания, и процесния пътен инцидент. Посочените съществуващи заболявания са удължили възстановителния процес по отношение на претърпените от процесното ПТП травми. Ищцата не е провеждала необходимото лечение и рехабилитация, който извод се установява от медицинската документация, и не се опровергава от показанията на свидетелите И. и Г., които съдът следва да преценява при условията на чл.172 от ГПК. Непровеждането на необходимото лечение и рехабилитация жалбоподателят счита, че съставлява самостоятелно основание за намаляване на обезщетението с още 30%. Съдът е допуснал нарушение на чл.52 от ЗЗД, като не е съобразил определения размер на обезщетението със стандарта на живот на пострадалото лице, който изобщо не е бил установен, като жалбоподателят поддържа, че ищцата носи доказателствената тежест за установяване на това обстоятелство. Не са взети предвид част от критериите, посочени в ППВС №4/1968 г. за определяне на справедливия размер на обезщетението, а обсъдените не са запълнени с оценъчно съдържание. Определеният от съда размер на обезщетението от 50 000 лв. е несправедливо завишен, като не съответства на съдебната практика по аналогични случаи. Началният момент на присъдената законна лихва за забава върху главницата е определен неправилно, тъй като забавата на застрахователя настъпва едва след изтичане на 3-месечният срок за произнасяне на застрахователя по застрахователната претенция. Настоява се за отмяна на обжалваното решение вцялост, и постановяване на ново решение по същество, с което предявеният иск да бъде изцяло отхвърлен, а при условията на евентуалност – да бъде намален размера на обезщетението, поради прекомерност и съобразно доказаните възражения за съпричиняване в значителна степен от пострадалата на настъпилите вредни последици. Заявява се претенция за присъждане на разноските за въззивното производство.

Въззивната жалба е депозирана в срока по чл.259, ал.1 от ГПК във вр. чл.62, ал.2 от ГПК, от процесуално легитимирана страна с правен интерес, чрез надлежно упълномощен процесуален представител с пълномощно за всички инстанции към въззивната жалба, отговаря на изискванията на чл.260 от ГПК, в срок е приведена в съответствие с изискванията на чл.261 от ГПК, поради което е процесуално допустима и редовна от външна страна, и подлежи на разглеждане.

Препис от въззивната жалба е връчен на насрещната страна, и в срока по чл.263, ал.1 от ГПК е постъпил Отговор на въззивна жалба вх.№7847/22.06.2023 г., подаден от Д. М. С., чрез адв. М. З., редовно упълномощен за производството пред ПАС с пълномощно към отговора. Поддържа се неоснователност на въззивната жалба. По делото е прието Решение №84/09.03.2022г., постановено по АНД №20215530203294 от 2021 г. на РС-С.З., което на осн. чл.300 от ГПК има обвързваща съда доказателствена сила за установяването на вината на водача на автомобила за настъпването на процесното ПТП. Неоснователно е възражението за принос на пострадалата за настъпване на произшествието, тъй като по делото е установено, че автомобилът е извършвал маневра „завой наляво“ на Т-образно кръстовище, излизайки от улица без име и включвайки се в движението по ул.“Х.“, при което вместо да се включи в южната лента, предназначена за движение в неговата посока, е навлязъл в северната лента /за насрещно движение/, при което е пресякъл пътя на пешеходката, пресичаща от юг – на север пътното платно на ул.“Х.“, когато тя вече е била пресякла южната лента за движение. Видно от дадените показания на самия водач, той изобщо не е възприел пешеходката. Същата е пресякла улицата по продължението на тротоара на безименната улица. Към момента, в който е предприела пресичането, автомобилът е бил спрял и не се е явявал опасност за пресичане на улицата. При извършване на маневрата водачът е бил длъжен да се съобрази с пресичащата пешеходка. Наведеното възражение за съпричиняване на вредоносния резултат, поради непроведено лечение, също е недоказано. Поради възрастта и предходните заболявания на ищцата, общото здравословно състояние на ищцата след травматичното увреждане е било силно влошено, което е наложило рехабилитацията да бъде осъществена в домашни условия, което не е било противопоказно. Определеното от съда обезщетение е в справедлив размер, който съответства на съдебната практика. На ищцата са причинени няколко травматични увреждания, оздравителният период е продължил повече от 7 месеца, по време на който ищцата се е нуждала от чужда помощ, търпяла е болки и страдания, преживяла е негативни емоции от внезапно възникналото застрашаващо живота ѝ събитие. Ищцата е страдала от множество хронични заболявания, което е затруднила възстановяването ѝ, а претърпяните при процесното ПТП травматични увреждания трайно са влошили качеството ѝ на живот. Настоява се за отхвърляне на въззивната жалба, и потвърждаване на обжалвания съдебен акт. Заявява се претенция за присъждане на разноски за въззивното производство, в това число и възнаграждение за един адвокат по реда на чл.38, ал.2 от ЗАдв. Представя се ДПЗС и списък по чл.80 от ГПК.

С въззивната жалба и отговора не са представени нови доказателства и не са направени доказателствени искания, поради което пред въззивната инстанция нови доказателства не са събрани.

При извършената служебна проверка, на осн. чл.269 от ГПК, съдът намира, че обжалваният съдебен акт е постановен от компетентен съд в надлежен състав, в изискуемата форма, и е подписан, поради което е валиден. Същият е постановен от родово и местно компетентния съд, по предявен пряк иск на увредено лице срещу застрахователя, след предявена

извънсъдебна претенция пред застрахователя по реда на чл.380 от КЗ, която не е била удовлетворена, поради което е допустим. По правилността на решението съдът извършва въззивна проверка в рамките на оплакванията във въззивната жалба.

Пред въззивната инстанция не се спори между страните, че е настъпило процесното застрахователно събитие – ПТП, по вина на водача на лек автомобил, чиято гражданска отговорност е била застрахована при ответника с валиден договор за застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилистите с покритие към датата на ПТП, при което е пострадала ищцата като пешеходец. Спори се по механизма на ПТП, обема на претърпените от ищцата болки и страдания в пряка причинна връзка с процесното ПТП, наличието на принос на пострадалата за настъпването му, размера на справедливото обезщетение, дължимо от застрахователя, както и началната дата, от която застрахователят дължи лихва за забавено плащане на обезщетението.

Във връзка със спорните пред въззивната инстанция въпроси, съдът намира за установено следното от фактическа страна:

Не се спори между страните, а и се установява от приетото по делото Решение №84/09.03.2022 г. по АНД №3294/2021 г. на РС – С.З., влязло в сила на 25.03.2022 г. /на л.20-21 от делото на ОС-С.З./, че на 08.06.2021 г. в гр. С.З., при управление на лек автомобил „А.“ с рег.№***, водачът К.З.Б. е нарушил правилата за движение по пътищата по чл.20, ал.2, изр. второ от ЗДвП, чл.116 от ЗДвП, чл.119, ал.4 от ЗДвП, като при извършване на маневра „завиване на ляво“ не е възприел и не е пропуснал да премина пътната лента пешеходеца Д. М. С., на 73 години към датата на ПТП, и по непредпазливост □ е причинил средна телесна повреда, изразяваща се в счупване на дясната раменна кост, довело до трайно затруднение на движенията на десния горен крайник /за срок по-дълъг от 30 дни/, за което деяние е признат за виновен за извършено престъпление по чл.343а, ал.1, б.„а“, във вр. чл.343, ал.1, б.„б“, предл.2-ро, във вр. чл.342, ал.1 от НК, като е бил освободен от наказателна отговорност на основание чл.78А от НК и му е наложено административно наказание „глоба“.

На основание чл.300 от ГПК, влязлата в сила присъда на наказателния съд е задължителна за настоящия съд, който разглежда гражданските последици от деянието, относно това, дали е извършено деянието /в това число настъпилото увреждане на Д. М. С./, неговата противоправност и виновността на дееца. Доколкото между страните не е било спорно наличието на валидно застрахователно правоотношение по застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилистите, с покритие към датата на процесното ПТП, по силата на което ответникът е застраховал гражданската отговорност на водача на процесното МПС - „А.“ с рег.№***, съдът намира, че са налице основанията за ангажиране на застрахователната отговорност на ответника да заплати обезщетение на увреденото лице - пострадалата пешеходка, за претърпените от нея вреди в пряка причинна връзка с процесното ПТП, настъпило по вина на водача на застрахования автомобил. Ето защо съдът намира за доказан по своето основание предявеният пряк иск от ищцата, в качеството ѝ на увредено лице.

От приетата по делото Съдебно-автотехническа експертиза /на л.138-155/ се установява, че процесното ПТП е настъпило на 08.06.2021 г. около 7:50 ч. в гр. С.З., на „Т-образно“ кръстовище, образувано от ул.“Х.“ и безименна улица, представляваща вход-изход на междублоково пространство за жилищни сгради на ул.“Х.“ №* и №3. Процесното ПТП е настъпило при движение на лекия автомобил „А.“ с рег.№***, управляван от К.Б., от безименната улица, при извършване на маневра за завиване наляво, в посока изток към ул.“Х.“. По същото време пешеходката Д. С., на 73 години, е предприела пресичане на платното за движение ул.“Х.“ в посока от юг на север. В следствие на пресичане на траекториите на движение на лекия автомобил и пешеходката, е настъпил удар между предната част на лекия автомобил и лявата страна на пешеходката, при което тялото на пешеходката е изтласкано напред и вляво по хода на автомобила, и пада върху терена, като получава травматични увреждания. Произшествието е настъпило при ясно и сухо време, на дневна светлина, без ограничения на видимостта на пешеходката и водача на автомобила един към друг. Пътното платно на ул.“Х.“ се състои от две пътни ленти – по една лента за движение за всяка посока, разделени от осева линия с пътна маркировка МЗ „Единична прекъсната линия“, с ширина на всяка лента от 4 м. Мястото, на което пешеходката е предприела пресичане на пътното платно, не е обозначено за пресичане на пешеходци с пътни знаци или маркировка, нито представлява мислено продължение на тротоар – наличните на място тротоари са разположени само успоредно на ул.“Х.“ от двете му страни с посока изток-запад, а безименната улица, от която автомобилът е започнал маневрата, няма тротоари. Пешеходката е предприела пресичане на пътното платно на ул.“Х.“ от юг към север, в посока към находящо се от северната страна на ул.“Х.“ пешеходно стълбище към жилищните сгради №* и №3. На 23 м. източно от мястото, на което пешеходката е предприела пресичане, на южния тротоар е поставен пътен знак /на бетонен стълб на електроразпределителната мрежа, използван за ориентир при изготвяне на скицата на ПТП/, обозначаващ предстояща пешеходна пътека, която вещото лице е констатирало, че се намира на 31 м. източно от пътния знак. След извършени изчисления въз основа на данните по делото за траекторията и скоростта на движение на двамата участници, и след направен графико-аналитичен анализ, експертизата установява, че мястото на настъпване на удара между лекия автомобил и пешеходката се намира северно от осевата линия на пътното платно на ул.“Х.“, на около 4,50 м. северно от южния бордюр, отграничаващ пътното платно на ул.“Х.“ от тротоарната площ – т.е. в северната лента за движение на ул.“Х.“, предназначена за движение на автомобили за посоката, обратна на посоката на движение на лекия автомобил. Съобразно изминалия път до конфликтната точка, експертизата изчислява, че пешеходката е достигнала до мястото на удара за около 5,06 с. след предприемане на пресичането, а лекият автомобил е достигнал мястото на удара за около 3,46 с. след предприемане на маневрата „завиване на ляво“. При тези доказателствени факти експертизата обосновава извод, че пешеходката е предприела пресичане на пътното платно в момент, когато лекият автомобил все още е бил в покой в изходната си точка на безименната улица, около 1,60 секунди преди да започне маневрата „завиване на ляво“, поради което водачът на автомобила е имал техническата възможност да възприеме

навлизането на пешеходката на пътното платно, преди да предприеме маневрата. Преди предприемане на пресичането пешеходката е имала техническа възможност да възприеме изчакащият в безименната улица лек автомобил, но тъй като той е бил в покой, не е съставлявал опасност за предприемане на пресичането. След потеглянето на лекия автомобил пешеходката не е имала техническа възможност да предотврати настъпването на произшествието.

Съдът кредитира така приетото по делото заключение на САТЕ, като го намира за компетентно изготвено, обосновано, логично, и напълно кореспондиращо на събраните по делото писмени доказателства – Констативен протокол за ПТП с пострадали лица от 08.06.2021 г. /на л.7/, Решение №84/09.03.2022 г. по АНД №3294/2021 г. на РС – С.З. /на л.8/, Протокол за оглед на пътнo-транспортно местопроизшествие от 08.06.2021г. със скица към него и албум /на л.10-16 от делото на ОС-Ст.З., същите приобщени и в оригинал с приложеното ДП№***/2021 г./. Същото е изготвено и при съобразяване на показанията на свидетеля Б. - водач на лекия автомобил в момента на процесното ПТП, дадени в о.с.з. 25.11.2022 г.

Съдът констатира, че показанията на св. Б. частично не кореспондират на заключението на експертизата в частта им, в която св.Б. твърди, че ударът е настъпил на около 2 метра от тротоара, от който пешеходката е започнала пресичането, между предната дясна част на автомобила и тялото на пешеходката. В тази част показанията на свидетеля Б. не кореспондират на Протокол за оглед на пътнo-транспортно местопроизшествие от 08.06.2021г. и изготвения към него фото-албум, от които приобщени доказателства се установява, че в раздел „Оглед на пътните транспортни средства“ в протокола са отразени следи от настъпилия удар с тялото на пешеходката, находящи се в предната лява част на автомобила /“автомобилът се намери със следи от прясно отнет прах в предната лява част...“, като следва подробно описание на тяхното местоположение и размери/, които са и визуализирани на снимка №3 от изготвения при огледа фото-албум. С оглед на така приобщените обективни данни по делото, съдът намира, че показанията на св.Б. в тази част съставляват негова защитна позиция, и ги преценява при условията на чл.172 от ГПК, като в тази част не ги кредитира. Същевременно, в показанията на този свидетел се съдържа признание на неблагоприятния за него факт, че непосредствено преди да предприеме маневрата той е погледнал „по-близкото отляво“, като твърди, че в момента на извършване на маневрата слънцето е попречило на видимостта му, и преди настъпването на удара той не е видял пешеходката и не е задействал спирачната уредба. В тази част показанията на свидетеля кореспондират на обстоятелството, че процесното ПТП се е случило сутринта около 7:40 ч., пътното платно на ул.“Х.“ е ориентирано в посока изток-запад, и при извършване на маневрата автомобилът се е ориентирал в източна посока, и съответстват на липсата на спирачни следи, отразени в огледния протокол, както и на заключението на експертизата, че водачът не е възприел пешеходката, преди да предприеме маневрата, и до настъпване на удара.

За установяване на получените от ищцата травматични увреждания по делото е приета

Съдебно-медицинска експертиза /на л.121-133/, от която се установява, че в пряка причинна връзка с процесното ПТП на 08.06.2021 г. ищцата Д. С. е получила травматични увреждания, изразяващи се в: *многофрагментарна фрактура на проксималната част на раменната кост – глава и шийка, с дислокация; дисторзио /навяхване/ на дясната гривнена става; дисторзио /навяхване/ на лявата глезенна става, и контузия с навяхване на лявото коляно*. Ударът от лекия автомобил е настъпил в областта на левият долен крайник на пострадалата, на височина около 85 см. Вследствие на удара пострадалата е политнала и е паднала на дясната си страна, при което е получила навяхването на дясната китка /от удара на дланта в широката твърда плоскост на пътното платно/ и фрактурата на дясната раменна кост в областта на раменната глава и шийка /по индиректен механизъм – силата на действие от удара на ръката се предава от ръката до рамото и главата на раменната кост се удря в съседната □ кост - тази на лопатката/. Същевременно, в момента на удара ходилото на левия крак е било фиксирано на терена /била е стъпила на левия си крак/, и при политането на тялото напред и вдясно е настъпило преразтягане на връзките от външната страна на левия глезен, при което е получено и навяхването на лявата глезенна става. Ударът в опорния крак в тазобедрената област, бедрото и коляното, при фиксирано ходило, е довел до преразтягане на ставните връзки от вътрешната страна на коляното, при което е получена контузията с навяхване на лявото коляно. Навяхванията са травми, настъпващи вследствие на преразтягане на връзковия апарат на ставите от действащите сили, при което се получава леко или по-тежко разкъсване на същите, кръвонасядане, болка и затруднени движения, като възстановителният период е около 10-15 дни. Конкретните навяхвания на дясната гривнена става, на лявата глезенна става и на лявото коляно в своята съвкупност осъществяват медико-биологичния признак „временно разстройство на здравето, неопасно за живота“. Фрактурата на дясната раменна кост в проксималната □ част – глава и шийка, обикновено се лекува консервативно, както е лекувано и в конкретния случай. Обикновено лечението се изразява в поставяне на имобилизация или ортеза за срок от 30 до 45 дни, след което същата се сваля и започва рехабилитация. При добро развитие възстановяването при този вид фрактури продължава между 3 и 5 месеца, в зависимост от вида и тежестта на фрактурата. Това увреждане осъществява медико-биологичния признак „трайно затруднение на движенията на десния горен крайник“. В конкретния случай възстановяването на ищцата е протекло усложнено, костното срастване е било забавено, и възстановителният период е бил по-продължителен. Имобилизацията е продължила 66 дни, като няма медицинска причина за такава продължителна имобилизация, и не е отразена в медицинската документация причината за това /в о.с.з. вещото лице пояснява, че е възможно лекуващият лекар да е отсъствал, или да е възникнала друга обективна пречка/. Това е забавило започването на рехабилитацията на ръката, и е допринесло за непълно раздвижване с последващо трайно и съществено ограничаване на движенията в раменната става, като е получена т.нар. „контрактура“. Същевременно, вида на самата фрактура с повдигане на „туберкулум майор“ ограничава възможността за добра абдукция /отвеждане/ на ставата. След свалянето на ортезата ищцата е провеждала рехабилитация в домашни условия, като проведените рехабилитационни процедури са недостатъчни за постигане на по-добър ефект

– препоръчително е ищцата да проведе още рехабилитация и физиотерапия в специализиран рехабилитационен кабинет или център, както и балнео санаториално лечение. Провеждането на допълнителна рехабилитация и лечение обаче не могат да гарантират, че крайният резултат би бил по-добър. От представената на експертизата медицинска документация /справка от РЗОК на л.93-104/ може да се установи, че преди процесното ПТП ищцата е боледувала от хипертония – хирептонично сърце без сърдечна недостатъчност и стенокардия, за които заболявания регулярно е получавала изписаните от кардиолог лекарства. Установява се /включително по данни на ищцата/, че през 2013 г. ищцата е претърпяла операция за двуполусно ендопротезиране на лявата тазобедрена става, поради лявостранна коксартроза, посещавала е ортопед през м. август 2020 г. двукратно и на 15.03.2021 г., по повод дегенеративните си заболявания с диагноза „Друга първична гонартроза“. На 23.11.2020 г. е получила счупване на външен малеол на лявата фибула и по този повод е посещавала ортопед през м. ноември и декември 2020 г., януари 2021 г. и март 2021 г., като след 15.03.2021 г. няма осъществени прегледи от ортопед-травматолог. Към датата на ПТП Д. С. си е служила с помощно средство при придвижването си – бастун, като е държала същия в дясната си ръка, поради проблемите с ляв долен крайник /ендопротезиране на лявата тазобедрена става и фрактура на латералния малеол на лявата фибула/. Експертизата установява, че от момента на процесното ПТП до момента на изготвяне на експертизата, ищцата е със силно ограничен обем на движенията на дясната раменна става – нормално при повдигане на ръката настрани тя може да се вдигне на 180 градуса, а при възрастните – до 150 градуса, докато при ищцата те може да постигне 45 градуса; при повдигане напред нормално ръката би следвало да се повдигне на 180 градуса, докато при ищцата движението е възможно само до 70 градуса; отвеждането назад при ищцата е възможно минимално. С този обем на движенията ищцата трудно би могла да си служи с дясната ръка – за да се храни, лакътят трябва да се свива добре, и рамото да позволява отвеждане от около 80-90 градуса. Някои дейности от ежедневието са възможни – да се обслужи в тоалетната, да събрече бельото си, да го облече. Понастоящем ищцата не може да ползва дясната ръка, за да държи с нея бастуна, от който се нуждае, заради оперираната тазобедрена става, и е принудена да го държи с лявата ръка.

Съдът намира заключението на съдебно-медицинската експертиза за компетентно изготвено, обосновано и кореспондиращо на представените по делото писмени доказателства - Констативен протокол за ПТП с пострадали лица от 08.06.2021 г. /на л.7/, Решение №84/09.03.2022 г. по АНД №3294/2021 г. на РС – С.З. /на л.8/, Протокол за оглед на пътно-транспортно местопроизшествие от 08.06.2021г., Лист за преглед на пациент в ДКБ/СО от 08.06.2021г. /на л.23/ Амбулаторен лист №***/14.06.2021 г. /на л.24/, Амбулаторен лист №***/15.07.202г. /на л.25/, Амбулаторен лист №***/12.08.2021 г. /на л.26/, Резултат от образно изследване /на л. 27-28/, справка от РЗОК /на л.93-104/, поради което съдът изцяло го кредитира.

Във връзка с търпените от ищцата болки и страдания по делото са събрани и гласни доказателства чрез разпит на свидетелите С. Г. /без родство/ и св. И. И. /зет на ищцата/. От

показанията на св. Г. се установява, че ищцата живее в апартамент на втори етаж в жилищна сграда без асансьор, поради което след претърпяното от Д. С. ПТП, свидетелят бил викан три пъти от своя колега И. И. /зет на Д./, да му помага да я свалят от втория етаж по стълбите, за да бъде отведена при д-р В. в болница „Б.“, където трябвало да □ бъдат направени образни изследвания. В тези случаи двамата с И. И. сваляли ищцата по стълбите с количка, тъй като кракът я болял много, ръката □ била обездвижена, а преди това ПТП тя била претърпяла и някаква операция, заради която се движела с бастун. Д. живее със съпруга си. Към момента на разпита вече може да излиза от дома си и да се придвижва на къси разстояния. От показанията на св. И. се установява, че видял ищцата в деня след претърпяното от нея ПТП, и тогава ръката ѝ била синя, жената лежала на легло и не можела да стане, кракът ѝ също бил син. Ръката била вързана към тялото с колан, тъй като не можело да се гипсира. Ищцата изпитвала силни болки – най-силни били те в ръката, но кракът също я болял и не можела да стъпва на него, не можела да стане. В това състояние ищцата била около два месеца, през което време за нея се грижели нейната дъщеря /съпругата на свидетеля/, както и самият свидетел в извънработното си време. Д. има съпруг и живее с него, но поради напредналата му възраст /80 години/, той не бил в състояние да полага необходимите лични грижи за ищцата. След като започнала да става, първоначално Д. С. ползвала патерица, а после започнала да ползва бастун, който държала с лявата ръка. Преди процесното ПТП ищцата пак ползвала бастун, тъй като около година по-рано си счупила крака, но тогава ползвала бастуна с дясната си ръка. Понастоящем ищцата не може да ползва дясната си ръка, тъй като не може да я вдига достатъчно – налага се съпругата на свидетеля да □ готви, да пазарува и да чисти. В началото тя хранела ищцата, а впоследствие ищцата се опитвала да се храни с лявата си ръка, но не можела да свикне. Сега ищцата прави разходки до улицата и обратно, обикаля междублоковото пространство.

Съдът намира показанията на двамата свидетели за логични, непротиворечиви, и кореспондиращи на събраните медицински документи и приетата СМЕ. Показанията на втория свидетел съдът преценява при условията на чл.172 от ГПК, като взема предвид близката му връзка с ищцата, обуславяща евентуален интерес от изход на делото в нейна полза, но намира показанията му за последователни, основани на личните непосредствени и ежедневни впечатления за състоянието на ищцата преди и след процесното ПТП, напълно съответстващи на заключението на експертизата и на другия разпитан свидетел, като липсват по делото доказателства, които да им противоречат, поради което също ги кредитира изцяло.

При така събраните по делото доказателства съдът намира за установено от фактическа страна, че процесното ПТП е настъпило в населено място, на двулентов двупосочен път - с по една лента за движение във всяка посока, като пострадалата пешеходка е предприела пресичане на пътното платно на място, което не е обозначено като пешеходна пътека, и не съставлява продължение на тротоар. Произшествието е настъпило в момент, когато лекият автомобил е извършвал маневра „завой наляво“, като водачът е предприел маневрата, след като пешеходката вече е била предприела пресичане на пътното платно. Ударът е настъпил в

северната лента за движение на превозните средства по ул.“Х.“, предназначена за движение в посока, обратна на посоката на движение на лекия автомобил, между предната лява част на автомобила, и лявата странична част на тялото на пешеходката в тазовата област, бедрото и лявото коляно, при което тялото на пешеходката е било изтласкано напред и наляво спрямо посоката на движение на лекия автомобил, и е паднало на пътното платно.

При така установеното по делото от фактическа страна, от правна страна по релевираните от ответника възражения по чл.51, ал.2 от ЗЗД за принос на пострадалата за настъпване на уврежданията, съдът намира следното:

В конкретния случай съдът намира от правна страна, че мястото, на което ищцата е пресичала пътното платно на ул.“Х.“ не е „пешеходна пътека“ по смисъла на §6 т.54 от ДР на ЗДвП.

Съобразно разпоредбата на чл.113, ал.2 от ЗДвП, в населените места пешеходците могат да пресичат двулентовите двупосочни пътища, когато в близост до тях няма пешеходна пътека, като спазват изискванията на чл.113, ал.1, т.1, т.2 и т.4 от ЗДвП. Разпоредбата дава право на пешеходците да пресичат платното за движение и извън определените за целта места, но при упражняването на това свое право пешеходецът е длъжен да се съобрази с общите ограничения и забрани на чл.113, ал.1, т.1, т.2 и т.4, както и на чл.114, т.1 и т.2 от ЗДвП – т.е. преди да навлезат на платното за движение, да се съобразят с приближаващите се пътни превозни средства; да не удължават ненужно пътя и времето за пресичане, както и да не спират без необходимост на платното за движение; да не преминават през ограждения от парапети или вериги; да не навлизат внезапно на платното за движение; да пресичат платното за движение при ограничена видимост. В конкретния случай съдът намира за установено, че най-близката пешеходна пътека е била на отстояние около 54 м. от пешеходката, което с оглед нейната възраст и затруднено придвижване, е значително разстояние /като се вземе предвид, че тя трябва да го измине в двете посоки, за да достигне до находящото се от северната страна на ул.“Х.“ пешеходно стълбище, към което се е била насочила/. Преди да навлезе на платното за движение автомобилът на делинквента не е бил „приближаващо се пътно превозно средство“ – той е бил в покой, изчаквайки на безименната улица да се включи в движението по ул.“Х.“, и не се е приближавал към ищцата, поради което тя не е била задължена да се съобрази с него. По делото няма данни на мястото на пресичане на ул.“Х.“ да е имало ограждения, възпрепятстващи навлизането на пешеходци на пътното платно. Не се твърди ищцата да е навлязла внезапно на пътното платно – напротив, установява се от приетата по делото САТЕ, че ищцата е изминала значителна част от широчината на пътното платно, движейки се бавно с помощно средство /бастун/, без да спира и без излишно да удължава престоя си на пътното платно, като към момента на удара тя вече е била пресякла лентата за движение, в която лекият автомобил е трябвало да се включи. Когато е предприела пресичането, лекият автомобил все още не е бил започнал изпълнението на маневрата „завиване наляво“, като водачът е имал възможност да забележи навлизането ѝ на пътното платно, преди да предприеме маневрата. Установява се, че произшествието е настъпило при ясно време, на дневна светлина, без

ограничения във видимостта. Следователно, предприетото от пешеходката пресичане на пътното платно е било правомерно, и същата не е нарушила задълженията си на пешеходец. Същевременно, водачът на автомобила е бил задължен на осн. чл.116 от ЗДвП да бъде внимателен и предпазлив към пешеходците, особено към хората с трайни увреждания, и към престарелите хора. На основание чл.119, ал.4 от ЗДвП водачът на завиващото превозно средство е бил длъжен да пропусне пешеходците, пресичащи пътното платно – още повече тези от тях, които вече са предприели пресичане на пътното платно. На основание чл.25 от ЗДвП, водачът е бил длъжен, преди да започне маневрата, да се убеди, че няма да създаде опасност за участниците в движението, които се движат преди него, и да извърши маневрата, като се съобразява с тяхното положение, посока и скорост на движение. На основание чл.36, ал.4 от ЗДвП, при завиване наляво по двупосочен път водачът на пътното превозно средство е бил задължен да завие така, че да навлезе по възможно най-краткия път в дясната част на платното за движение – вместо това водачът е допуснал автомобилът да навлезе в лявата лента за насрещно движение, където е настъпил и ударът на пешеходката. На основание чл.20, ал.2 от ЗДвП водачът е бил длъжен да се съобрази с конкретните условия на видимост, и ако действително видимостта му е била намалена в резултат от заслепяване от слънцето и той не е виждал пътя /и пешеходката, която вече е предприела пресичане/, да не предприема маневрата, а ако вече я е предприел - да намали скоростта и в случай на необходимост да спре, тъй като невъзможността да вижда пътя в резултат на заслепяване във всички случаи съставлява възникнала опасност за движението. По тези съображения съдът намира, че ищцата не е допринесла с поведението си за настъпване на процесното ПТП.

От събраните доказателства съдът намира за установено, че в пряка причинна връзка с настъпилото съприкосновение на тялото на пешеходката първоначално с лекия автомобил, а впоследствие – и с пътното платно, ищцата е получила травматични увреждания, изразяващи се в *многофрагментарна фрактура на проксималната част на дясната раменна кост – глава и шийка, с дислокация; дисторзио /навяхване/ на дясната гривнена става; дисторзио /навяхване/ на лявата глезенна става, и контузия с навяхване на лявото коляно*. Получените навяхвания на дясната гривнена става, лявата глезенна става и лявото коляно самостоятелно и в съвкупност са причинили на ищцата временно разстройство на здравето, неопасно за живота, и същата е търпяла кръвонасядане, болка и затруднени движения в продължение на 10-15 дни, като не е провеждала специфично лечение на тези увреди. Фрактурата на дясната раменна кост е причинила на ищцата трайно затруднение на движенията на десния горен крайник. Лекувана е консервативно, чрез имобилизация с ортеза, за срок, първоначално определен за 35 дни, впоследствие удължен с 15 дни, и фактически продължил 66 дни. През периода на имобилизацията ищцата е търпяла силни болки, била на постелен режим, поради навяхването на левия глезен и лявото коляно, и невъзможността ѝ да използва помощното средство /бастун/, с което си е служила при придвижване преди процесното ПТП /във връзка с преди това претърпяна операция за ендопротезиране на дясната тазобедрена става, и претърпяна по-рано фрактура на десния крак/. През този период ищцата изцяло е била зависима от чужда помощ – за хранене,

обличане, и поддържане на личната хигиена. Възстановяването при добро развитие при този вид фрактури продължава между 3 и 5 месеца, но при ишцата то е протекло усложнено – със забавено костно срастване, наложило удължаване на срока на имобилизацията, което от своя страна е предизвикало забавяне на рехабилитацията на раменната става, и е обусловило последващ неефективен процес на раздвижване и възстановяване на обема на движения на ставата. След премахване на имобилизацията ишцата е провела рехабилитация в домашни условия, която не е била достатъчна за постигане на добро раздвижване на ставата. Не е настъпило пълно възстановяване на дясната раменна става – понастоящем обема на движенията на ставата е силно ограничен, налице е контрактура на ставата, което е пречка за ишцата да се самообслужва и за извършване на голяма част от ежедневните дейности, поради което тя продължава да има нужда от частична чужда помощ – за обличане, къпане, и домакински дейности. Подобряването на обема на движенията на раменната става не е сигурно, дори и след провеждане на рехабилитация и балнеолечение в специализирани за тази цел лечебни заведения. Понастоящем навяхванията на дясната гъривнената става, левия глезен и лявото коляно са възстановени, и ишцата може да се придвижва на къси разстояния с помощно средство /бастун/ – прави кратки разходки само около дома си. Придвижването ѝ обаче е по-затруднено спрямо състоянието ѝ преди процесното ПТП, тъй като е принудена да държи бастуна с лявата ръка, поради увредата на дясното рамо. Съдът съобразява също, че към момента на настъпване на процесното ПТП ишцата е била на 73 години – в напреднала възраст, която е затруднила и забавила оздравителния процес. При ишцата са били налице хронични заболявания - хипертония – хипертонично сърце без сърдечна недостатъчност и стенокардия, които са били адекватно медикаментозно поддържани, но са способствали за по-мъчителното преживяване на увреждането. Наред с това, преди настъпването на процесното ПТП, ишцата имала дегенеративни заболявания на опорно-двигателния апарат - лявостранна коксартроза, във връзка с която е претърпяла операция за ендопротезиране на лявата тазобедрена става, и гонартроза. Наред с дегенеративните заболявания ишцата е претърпяла на 23.11.2020 г. и травматично увреждане - счупване на външен малеол на лявата фибула. Във връзка с тези предхождащи увреди на опорно-двигателния апарат, ишцата отпреди процесното ПТП се е придвижвала със затруднения, като е използвала помощно средство за допълнителна опора – бастун, който е ползвала с дясната си ръка. В резултат на настъпилото увреждане на дясното рамо и последващата контрактура на раменната става, ишцата не може да ползва бастуна с дясната ръка, и придвижването ѝ е допълнително затруднено, тъй като ползването на помощното средство с лявата ръка не ѝ осигурява достатъчна опора на тялото. Съдът съобразява също, че ишцата обитава жилище на втория жилищен етаж на жилищна сграда без асансьор, в резултат от което в съвкупност съществуващите отпреди процесното ПТП увреждания на десния крак и дясната тазобедрена става, и настъпилите при процесното ПТП увреждания на левия глезен и ляво коляно, на дясната гъривнена става е на дясното рамо, са направили изключително трудно за ишцата провеждането на лечение и рехабилитация извън дома ѝ /всеки път е следвало да бъде пренасяна по стълбите от двама мъже/, а впоследствие – излизането от дома с цел разходка, и напълно невъзможно за нея да пазарува самостоятелно /което е

можела да прави преди настъпване на процесното ПТП/. Тези обстоятелства са допринесли за закъснялото и неефективно раздвижване. Понастоящем ищцата може да ползва дясната си ръка силно ограничено, само за отделни дейности, като това състояние е трайно, малко вероятно е да се подобри, дори и след провеждане на специализирано физиотерапевтично и балнеолечение, и най-вероятно да остане пожизнено. Качеството на живот на ищцата съществено се е влошило след настъпване на уврежданията в резултат на процесното ПТП – понастоящем ищцата е зависима непрекъснато от чужда помощ, възможностите ѝ да напуска дома си са силно ограничени, в състояние е да прави само кратки разходки около дома си.

При така установеното от фактическа страна, от правна страна съдът намира, че определеното от първостепенният съд обезщетение в размер на 50 000 лв. отговаря на изискванията за справедливост по смисъла на чл.52 от ЗЗД, съобразно утвърдените критерии с ППВС №4/1968 г., тъй като този размер съответства на характера на уврежданията /едно от тях с траен характер/, настъпилото увреждане в няколко области на тялото, удължения и затруднен оздравителен процес, необходимостта от чужда помощ, търпените продължителни болки и страдания /повече от половин година/, липсата на пълно възстановяване, трайното и съществено ограничаване обема на движенията на дясната раменна става до степен на нефункционалност на дясната ръка с пожизнен характер, загуба на възможност за независим живот. Посоченият размер съответства на икономическата конюнктура в страната към момента на увреждането, както и на установената съдебна практика по сходни случаи.

Неоснователно въззивникът поддържа, че при определянето на справедливия размер на обезщетението за неимуществени вреди съдът е следвало да съобрази доходите на пострадалата. Релевантен факт за определяне на справедливото обезщетение за неимуществени вреди са социално-икономическите условия в страната, индикатор за които са определените в закона застрахователни лимити, но не и конкретните социално-икономически и битови условия, при които е живял пострадалият към момента на настъпване на увреждането, или по време на възстановителния период. Обезщетението за претърпените от пострадалия неимуществени вреди съставлява заместваща облага, която не следва да води до неоснователно обогатяване. Тя следва да бъде ориентирана да компенсира пострадалия за търпените от него болки и страдания, и загубените неимуществени ценности /здраве, чувство за сигурност, способност за независим живот, душевно спокойствие/. Настоящият състав на съда намира, че определеното от първостепенния съд обезщетение напълно съответства на тези изисквания.

Във връзка с релевираното възражение, че ищцата в резултат от непроведена рехабилитация е допринесла за настъпване на трайно увреждане на дясната си ръка, съдът намира същото за недоказано. От Амбулаторен лист №***/15.07.2021 г. /на л.25/ се установява, че при извършеният на 15.07.2021 г. /на 37. ден след увреждането/ преглед от лекуващият лекар ортопед-травматолог д-р В., след извършено образно изследване е било установено, че липсват категорични белези за костна консолидация на фрактурата, поради което

имобилизацията е удължена за още 15 дни – т.е. до 30.07.2021 г. По делото няма събрани доказателства каква е била конкретната причина за удължаване на срока на имобилизация до 12.08.2021 г. /възможно е лекуващият лекар да е отсъствал поради отпуск, или преценката за необходимост от допълнително удължаване на периода на имобилизация да е била негова/. Съдът намира да не е доказано по несъмнен начин, че свалянето на имобилизацията на 66-тия ден е било неправилно, или че е станало поради неизпълнение на лекарските предписания от страна на ищцата. Още повече, че от приетата СМЕ се установява, че вида на конкретното травматично увреждане благоприятства ограничаването на движението на ставата /“повдигането на „туберкулум майор“ ограничава възможността за добра абдукция /отвеждане/ на ставата“/. По тези съображения съдът намира възражението да принос на пострадалата за настъпване на трайното ограничаване на движенията на ставата, за неоснователно.

По акцесорния иск за присъждане на лихва за забавено плащане:

С оглед основателността на главния предявен иск за присъждане на застрахователно обезщетение, основателен е и акцесорния иск за присъждане в полза на ищцата и лихва за забавеното плащане на обезщетението. Въззивникът релевира оплакване за неправилно определен началният момент, от който съдът определя да бъде начислявана законна лихва върху присъдената главница на обезщетението. Съдът намира за неоснователно това оплакване, по следните съображения:

В актуалната практика на ВКС, обективирана в решение № 72 от 29.06.2022 г. по т.д. № 1191/2021 г. на I т.о., се застъпва становището, че Кодексът за застраховането, в сила от 01.01.2016 г., изрично диференцира отговорността на застрахователя за собствената му забава – чл.497 КЗ – от отговорността му за забава, като функционално обусловена от отговорността на делинквентата - чл.494, т.10 КЗ, чл.493, ал.1, т.5 КЗ, вр. с чл.429, ал.2, т.2, вр. с ал.3, вр. с чл.430, ал.1, т.2 КЗ. В решението е изведен извод, че застрахователят следва да покрие спрямо увреденото лице отговорността на делинквентата за дължимата лихва за забава от датата на уведомяването си от застрахования за настъпването на застрахователното събитие, или от датата на уведомяване или на предявяване на застрахователната претенция от увреденото лице, която от двете дати е най-ранна. След изтичане на срока по чл.496, ал.1 КЗ и при липса на произнасяне и плащане на обезщетение от застрахователя, същият дължи законната лихва върху обезщетението за собствената си забава. С решението е изоставено разбирането, обективирано в решение по т.д. № 2013/2019 г., а от друга страна, изцяло е възприето становището на ВКС в постановените решения по т.д. № 2466/2018 г. и по т.д. № 122/2020 г. на I т.о. Настоящият състав също споделя това разбиране. Постановеното съдебно решение в частта му по акцесорната претенция е изцяло съобразено с актуалната практика на ВКС.

Като е достигнал до същите фактически и правни изводи, първостепенният съд е постановил правилно и законосъобразно решение, което следва изцяло да се потвърди.

При този изход от спора, в полза на въззиваемата страна на осн. чл.78, ал.3 от ГПК следва да бъдат присъдени направените разноски за въззивното производство. С представен списък по

чл.80 от ГПК с Молба вх.№6860/31.08.2023 г. въззиваемата страна е претендирала присъждане на адвокатско възнаграждение по реда на чл.38, ал.2 от ЗАдв. в полза на процесуалния ѝ представител адвокат М. И. З.. Съдът намира искането за основателно, като в полза на адвокат М. И. З. следва да се присъди минималното адвокатско възнаграждение, изчислено съобразно чл.7, ал.2, т.4 от Наредба №1/09.07.2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждение, в размер на 4650 лв. /четири хиляди шестстотин и петдесет лева/, която сума въззивникът следва да бъде осъден да заплати.

Така мотивиран, съдът

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА ИЗЦЯЛО Решение №93 от 13.03.2023 г., постановено по търгд. №145 по описа за 2022 г. на Окръжен съд – С.З..

ОСЪЖДА на основание чл.78, ал.3 от ГПК „З.“ АД, с ЕИК *****, със седалище и адрес на управление: гр. С., район „И.“, ж.к. „Д.“, бул. „Г.М. Д.“ №*, да заплати на основание чл.38, ал.2 от ЗАдв. на адвокат М. И. З., с личен № *****, със служебен адрес: гр. С.З., ул. „Х.Д.А.“ №**, ет. *, офис *, сумата от 4650 лв. /четири хиляди шестстотин и петдесет лева/, представляваща адвокатско възнаграждение за процесуалното представителство на Д. М. С., с ЕГН *****, за въззивната инстанция.

Решението подлежи на касационно обжалване на основание чл.280, ал.3, т.1 от ГПК, в едномесечен срок от връчването му на страните, с касационна жалба пред Върховния касационен съд, при наличие на предпоставките на чл.280, ал.1 и ал.2 от ГПК.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____